

The background features a vibrant abstract design. At the top left, a pink shape with yellow wavy lines overlaps a yellow area with orange dots. A large blue circle is positioned on the left. The top right shows a pink area with yellow wavy lines and a large blue circle. A horizontal band of orange dots stretches across the middle. The bottom half is dominated by a large blue wavy shape, with a yellow area containing pink dashed lines at the very bottom. Several smaller blue circles are scattered throughout the composition.

TPO- LIITON VUOSI 2020

TAITEEN PERUSOPETUSLIITTO

Taiteen perusopetusliitto on taiteen perusopetuksen edunvalvoja, asiantuntija ja aktiivinen vaikuttaja, joka nostaa esille taiteen perusopetuksen merkitystä ja asemaa muuttuvassa yhteiskunnassa.

Keskiössä on TPO-liiton jäsenliittojen yhteistyö.

Taiteen perusopetusliitto TPO ry on perustettu vuonna 2008.

ARVOMME

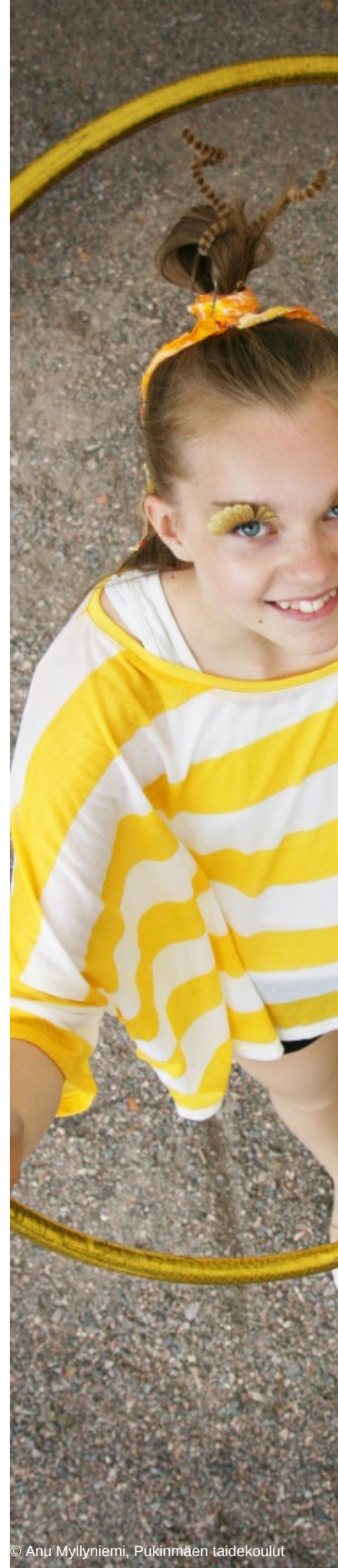
Asiantuntijuus Avoimuus Vastuullisuus

VISIONimme

Taiteen perusopetus on tärkeä osa valtakunnallista koulutusjärjestelmää.

TPO-liitolla on hyvät resurssit toimia taiteen perusopetuksen ja laadukkaan taidekasvatuksen edunvalvojana.

TPO-liitto on merkittävä yhteiskunnallinen keskustelija ja luovan osaamisen edistäjä.

PUHEEN- JOHTAJALTA

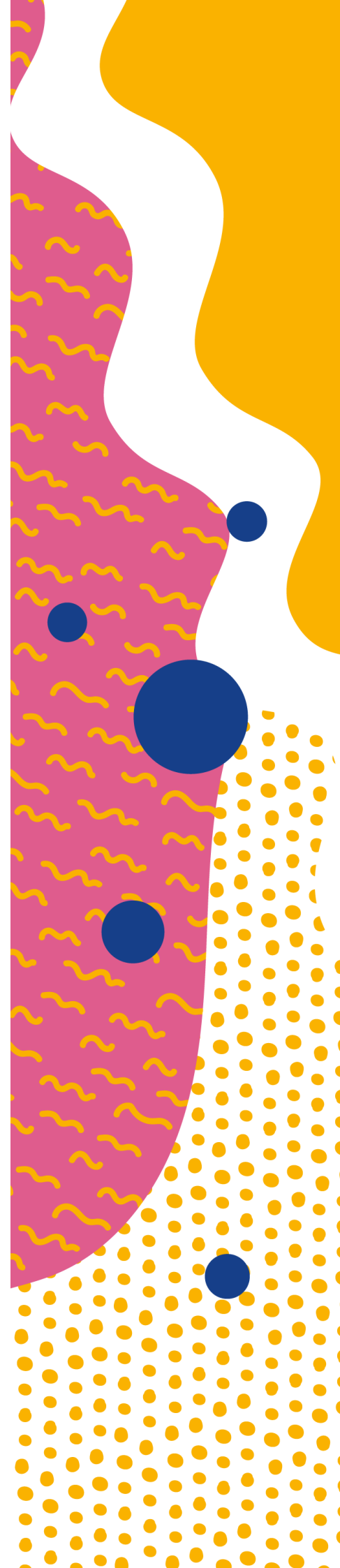
Mikään yksittäinen asia tai tapahtuma ei ole varmasti värittänyt Taiteen perusopetusliitto TPO ry:n toimintaa yhden toimintavuoden aikana yhtä paljon kuin koronaviruksen aiheuttama pandemia teki vuonna 2020. Kun Suomen hallitus 13.3.2020 päätyi ottamaan valmiuslain käyttöön, merkitsi se samalla myös taiteen perusopetuksen oppilaitosten siirtymistä etäopetukseen. Vuosien varrella useassa oppilaitoksessa oli toteutettu lukuisia digitaalisuuden kehittämiseen liittyviä hankkeita, mutta siitä huolimatta tilanne oli hämmentävä ja vaati valtavaa luovuutta kaikilta toimijoilta.

Kriisiaika osoitti konkreettisesti sen, miksi on tärkeää, että meillä on kaikki taiteen perusopetuksen taiteenalat yhdistävä yhteinen liitto. Poikkeusoloissa TPO-liiton tehtävänä oli toimia jäsenliittojen sekä viranomaistahojen välisenä tiedon tuottajana ja viestien välittäjänä. Ilman liittoa emme olisi kyenneet tuottamaan koottua tietoa ministeriöille ja Opetushallitukselle mm. ohjeistusten määrästä ja laadusta, rajoitusten vaikutuksista arjen toimintaan sekä rahoitustarpeista, päätöksenteon tueksi. Erinomaisella yhteistyöllä pystyimme turvaamaan oppilaitosten toimintaedellytykset poikkeusoloista huolimatta.

Haluan lämpimästi kiittää kaikkia jäsenliittoja ja hallituksen jäseniä läpikäymästämme erityisen poikkeuksellisesta vuodesta. Yhdessä olemme oppineet uusia digitaitoja, unelmoineet ja innostuneet strategiatyötä tehdessä sekä oppineet elämään uudenalaisessa epävarmuuden ajassa. Tästä on hyvä jatkaa uudelle strategiakaudelle 2021–2025.

MINNA HYYTIÄINEN

Puheenjohtaja

LIITTOA KEHITETÄÄN

STRATEGIA

TPO-liiton kehittämisessä otettiin askel kohti suunnitelmallisempaa ja tavoitteellisempaa toimintaa laatimalla liitolle strategia vuosille 2020-2025. Ulkopuolisen asiantuntijan tukeman strategiaprosessin yhteydessä kirkastettiin liiton visio ja arvot ja käynnistettiin pohdinta mahdollisuuksista, joita toiminnan uudelleenjärjestely voi tarjota.

Strategian toteuttamisen myötä liiton toiminta tukee entistä paremmin alan kehittymistä ja lisää taiteen perusopetuksen tunnettuutta ja tietoisuutta sen monipuolisuudesta taiteen ja kulttuurin, koulutusjärjestelmän ja harrastamisen näkökulmista.

VIESTINTÄ

Vuoden alussa avatut uudistetut verkkosivut antavat entistä paremman mahdollisuuden viestiä alasta, nostaa esiin liiton kantoja ja tarjota kootusti materiaalia oppilaitosten työn tueksi.

Viestintään panostettiin myös palkkaamalla liiton ensimmäinen viestinnän harjoittelija. Lotta Haataja vahvisti TPO-liiton tiimiä marraskuusta alkaen kolmen kuukauden ajan. Harjoittelujakso osoitti selvästi ne positiiviset vaikutukset, jotka yhden henkilön lisäpanostuksella voidaan viestinnän tehostamiseksi saavuttaa.

VERKOSTOT

Taiteen perusopetus sijoittuu sekä taiteen ja kulttuurin että opetuksen ja koulutuksen toimialoille. Toimintavuonna TPO-liitto laajensi kumppanuuksiaan molempiin suuntiin liittymällä Kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestö KULTA ry:n sekä Sivistystyönantajat SIVISTA:n jäseneksi.

KESTÄVÄ TAITEEN PERUSOPETUS

Taiteen perusopetus harjaannuttaa luovaa ajattelua, joka on edellytys uudenlaisen yhteiskunnan ratkaisujen rakentamisessa.

Taidekasvatus tarjoaa mahdollisuuden kaikenikäisten oppijoiden ajattelun avartamiseen, vaihtoehtoisten tulevaisuuksien kuvittelemiseen, uusien merkitysten rakentamiseen ja yhteisöllisyyden vahvistamiseen. Tämä ajattelu tiivistettiin Kestävä taiteen perusopetus -hankkeessa taiteen perusopetuksen kestävyysindikaattoreiksi. Indikaattoreiden avulla oppilaitoksen koko henkilöstö voi yhdessä arvioida oppilaitoksensa toimintaa kestävyiden näkökulmasta.

Indikaattorit ovat osa OKKA-säätiön ylläpitämää Oppilaitosten kestävä kehityksen sertifiointia. Vastaavia indikaattoreita käytetään myös muissa koulutusmuodoissa.

Taiteen perusopetusliiton ja OKKA-säätiön vuosina 2019-2020 toteuttamaa hanketta rahoitti Keski-Suomen ELY-keskus. Mukana kehittämistyössä oli yhteensä lähes 30 oppilaitosta kaikilta yhdeksältä taiteen perusopetuksen taiteen alalta.

TUTUSTU TAITEEN PERUSOPETUKSEN KESTÄVYYSINDIKAATTOREIHIN

www.kestavatpo.blogspot.com

Materiaali löytyy sivustolta sekä suomeksi että ruotsiksi.

**“Hyvän elämän
lähtökohdat ovat osa
taiteen perusopetuksen
opetussuunnitelmaa.”**

TUKEA OPS TYÖHÖN

Opetussuunnitelma on elävä asiakirja, jonka päivitystyön tueksi Taiteen perusopetusliitto kokosi kaikille taiteen perusopetuksen parissa työskenteleville suunnatun OPS-työkalu -sivuston. Sivustolta löytyy asiantuntijoiden luentoja opetussuunnitelman eri osa-alueista, esimerkkejä kaikkien yhdeksän taiteen perusopetuksen taiteenalan oppilaitosten opetussuunnitelmista, sekä aiheeseen liittyviä linkkivinkkejä.

Sivustolle koottiin ja tallennettiin TPO-liiton vuosina 2018-2020 toteuttaman Luotsit II -koulutushankkeen koulutuspäivien antia. Luentojen lisäksi sivustolle tuotettiin muun muassa arviointia tukevaa lisämateriaalia. Mukaan tuotiin myös sellaisia teemoja, kuten oppimisympäristöt ja kestävyys, joiden käsittelyyn ei Luotsit II -koulutuspäivien puitteissa ollut mahdollista syventyä. Pandemian myötä uudeksi osa-alueeksi nostettiin myös etäopetus.

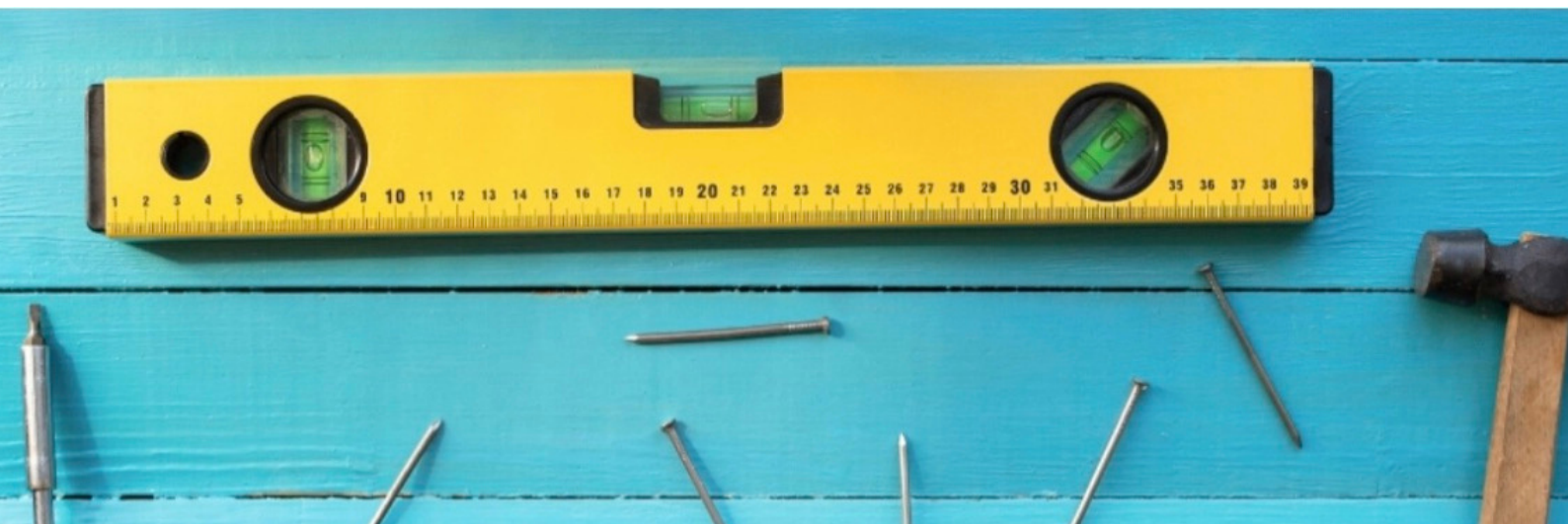
Luotsit II -koulutus oli suunnattu taiteen perusopetuksen oppilaitosten opettajille ja rehtoreille. Koulutuksen tavoitteena oli lisätä opetussuunnitelmaosaamista, arvioida elokuussa 2018 käyttöön otettuja paikallisia opetussuunnitelmia sekä lisätä valmiuksia käyttää uudistettua opetussuunnitelmaa.

Luotsit II -hanke toteutettiin Opetushallituksen myöntämällä rahoituksella.

TUTUSTU OPS-TYÖKALUUN

Suomeksi: <https://tpo-ops.blogspot.com/>

Ruotsiksi: <https://tpo-ops-sv.blogspot.com/>

TPO-LIITTO OTTAA KANTAA

Taiteen perusopetus on monipuolinen taiteen opetuksen ja harrastamisen muoto ja osa Suomen koulutusjärjestelmää. TPO-liitto osallistuu keskusteluun ja ottaa kantaa koulutusta, taidetta ja kulttuuria sekä harrastamista koskevaan keskusteluun.

Koronapandemia väritti toimintavuonna vahvasti TPO-liiton lausuntoja ja kannanottoja. Päättäjille ja viranomaisille viestittiin aktiivisesti poikkeusolojen mukanaan tuomista muutoksista alalle, sekä aiheutuneista lisärahoitustarpeista. Myös säädösvalmisteluun otettiin kantaa. TPO-liitto lausui esityksestä valtioneuvoston asetukseksi varhaiskasvatuksen sekä opetuksen ja koulutuksen järjestämisvelvollisuutta koskevista väliaikaisista rajoituksista ja tartuntatautilakiin tehtävistä muutoksista. Lisäksi otettiin kantaa vuoden 2021 valtion talousarvioesitykseen ja julkisen talouden suunnitelmaan vuosille 2020-2023.

Harrastamisen Suomen mallista käytiin vuoden aikana aktiivista keskustelua. TPO-liitto viesti taiteen perusopetuksen näkökulmaa asiaa valmistelleelle opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmälle. Aktiivista keskustelua asiasta käytiin myös Suomen taide- ja kulttuurikasvatuksen Observatoriossa, jonka puitteissa TPO-liitto oli mukana verkoston asiaa koskevissa kannanotoissa.

Kuntavaaleihin valmistautuminen alkoi syksyn aikana. KULTA ry:n yhteiseen kuntavaalimateriaaliin laadittiin taiteen perusopetuksen viestit tuleville päättäjille.

TPO-liitto otti kantaa myös yksittäisten kuntien taiteen perusopetusta koskeviin kysymyksiin pääsääntöisesti silloin, kun asia koski samanaikaisesti useampaa taiteen alaa.

TAITEEN PERUSOPETUKSEN TUNNUSLUVUT NÄKYVIIN

Taiteen perusopetuksen oppilaita on enemmän kuin lukiolaisia. Toiminnan volyyymiin nähden alan tunnettuus ja tietopohja on heikko. Tietopohjan vahvistaminen on tärkeää, jotta taiteen perusopetusta koskevat ratkaisut voidaan tehdä oikean ja ajantasaisen tiedon perusteella. Jatkossa on varmistettava, että taiteen perusopetus ei tipu hallinnonalojen väliin tai jää pois sellaisista valtakunnallisista rekistereistä, tiedonkeruista ja selvityksistä, joissa muut koulutusmuodot ovat mukana.

Tärkeää on myös, että itse piirrämme kuvaa alamme kehityksestä. Vuonna 2020 TPO-liitto keräsi ensimmäistä kertaa jäsenjärjestöjensä kanssa yhteisin kysymyksin tietoa kaikilta yhdeksältä taiteenlalta. Vuosittaiseksi suunniteltu tiedonkeruu on nyt saatu käyntiin, joten tulevaisuudessa meillä on käytettävissämme aikasarjaa paitsi taiteen perusopetuksen oppilasmääristä myös muun muassa alan rahoitus- ja tulorakenteesta, työllistävyydestä ja muun toiminnan, kuten esitysten, konserttien, näyttelyiden ja tapahtumien lukumäärästä.

Pandemian vaikutukset näkyvät yhteiskunnassamme vielä pitkään. Tiedonkeruun aloittaminen poikkeusvuonna 2020 nostaa esiin koronavuosien pidemmän aikavälin vaikutukset myös taiteen perusopetukselle.

LIITON TOIMINTAEDELLYTYKSIÄ TULEE VAHVISTAA

Tilikauden ylijäämä oli 2 352,97 euroa, joka on hyvin lähellä suunniteltua nollatulosta.

Liiton tärkein rahoitus on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä toiminta-avustus, joka vuodelle 2020 oli 78 000 euroa. Lisäksi liitto sai Opetushallitukselta rahoitusta Luotsit -koulutusten järjestämiseen. Vuosille 2018-2020 myönnetty avustus on yhteensä 81 715 euroa. ELY-keskus puolestaan tuki vuosina 2018-2020 toteutettua Kestävä taiteen perusopetus -hanketta yhteensä 22 000 eurolla. Koronatukea liitto sai toimintavuonna opetus- ja kulttuuriministeriöltä 20 000 euroa.

Liiton tulot rakentuivat toimintavuonna voimakkaasti valtion myöntämien avustusten varaan. Harkinnanvaraisten avustusten korkea osuus tuloista muodostaa myös liiton talouden keskeisimmän riskin.

Muita tuloja liitto sai ainaostaan jäsenmaksuista, jotka kattojärjestönä toimivalla liitolla ovat vähäiset, yhteensä 4 086 euroa.

Liitolla oli kokopäiväisen toiminnanjohtajan lisäksi palkattuna tuntityöntekijöitä projekteihin ja marraskuun alusta kolmen kuukauden ajaksi palkattu viestinnän harjoittelija. Taloushallinto hankittiin ostopalveluna. Jäsenliittojen edustajien tarjoama työpanos mm. työryhmätyöskentelyyn osallistumalla lisää liiton toimintamahdollisuuksia huomattavasti. Liitolla ei ole toistaiseksi mahdollisuutta palkata lisää henkilöstöä.

Toimet rahoituspohjan vahvistamiseksi ovat liiton tulevaisuuden kannalta keskeisiä.

JÄSENJÄRJESTÖT

TPO-liiton kuusi valtakunnallisesti toimivaa jäsenjärjestöä edustavat yhteensä 270 taiteen perusopetusta antavaa jäsenoppilaitosta, jotka antavat arkkitehtuurin, kuvataiteen, käsityön, mediataiteiden, musiikin, sanataiteen, sirkustaiteen, tanssin ja teatteritaiteen taiteen perusopetusta.

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Kuvataidekoulujen liitto ry

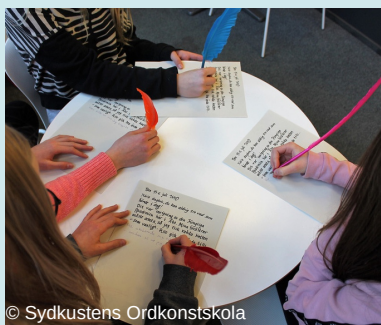
Suomen musiikkioppilaitosten liitto

Suomen sanataideopetuksen seura

Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

© Heimo Haverinen, Kajaani Dance

© Sydkustens Ordkonstskola

© Juhana Myllyniemi, Pukinmäen taidekoulut

HALLITUS

PUHEENJOHTAJA

Minna Hyytiäinen

VARAPUHEENJOHTAJA

Jouni Auramo, Suomen musiikkioppilaitosten liitto SML ry

JÄSENET

Erja Haavisto, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Johanna Kivioja, (12.5. alkaen) Kuvataidekoulujen liitto ry

Pekka Lehtimäki, (12.5. asti) Kuvataidekoulujen liitto ry

Terhi Perälä, (12.5. alkaen) Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

Sanna Saarela, (12.5. asti) Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

Irmeli Toiviainen, Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Tiina Åhlgren, Suomen sanataideopetuksen seura

VARAJÄSENET

Anne Honkala, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Johanna Kivioja, (12.5. asti) Kuvataidekoulujen liitto ry

Kaija Kontunen-Forsblom, Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Pia Krutsin, Suomen sanataideopetuksen seura

Nina Rissanen, Suomen musiikkioppilaitosten liitto SML ry

Marketta Urpo-Koskinen, (12.5. alkaen) Kuvataidekoulujen liitto ry

Hallituksen kokouksiin osallistuivat kutsuttuina asiantuntijoina toiminnanjohtajat:

Eija Kauppinen, (28.6. asti) Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Timo Klemettinen, (28.6. alkaen) Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Riikka Mäkikoskela, (31.4. asti) Kuvataidekoulujen liitto ry

Hannele Niiranen-Mattson, Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Jaana Nuottanen, Kansalaisopistojen liitto KoL ry

Eliisa Sorvali, (6.4. alkaen) Kuvataidekoulujen liitto ry

Hallituksen sihteerinä toimi liiton toiminnanjohtaja Viivi Seirala.

Hallitus kokoontui vuoden aikana seitsemän kertaa.

TYÖRYHMÄT

YHTEISKUNNALLISEN VAIKUTTAMISEN TYÖRYHMÄ

Puheenjohtaja

Kaija Kontunen-Forsblom, Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Jäsenet

Paula Jordan, Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Merja Koskiniemi, Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry (1.8. alkaen)

Maritta Pöijärvi, Kuvataidekoulujen liitto ry

Salla Tuukkanen, Suomen sanataideopetuksen seura

Annina Ärölä, Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry (31.7. asti)

OSAAMISTYÖRYHMÄ

Puheenjohtaja

Riikka Mäkikoskela, Kuvataidekoulujen liitto ry (2.3. asti)

Jäsenet

Anita Koistinen, Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ETOL ry

Mia Mironoff, Suomen tanssioppilaitosten liitto STOPP ry

Marja-Leena Seilo, Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry

Monica Martens-Seppelin, Suomen sanataideopetuksen seura

Heidi Savilakso-Saatsi, Kuvataidekoulujen liitto ry (2.3. alkaen)

Rea Warne-Korpinen, Suomen musiikkioppilaitosten liitto ry

Taiteen perusopetusliitto TPO ry

www.artsedu.fi info@artsedu.fi

 [@TPOliitto](https://twitter.com/TPOliitto)